

Pacientu fiziska un verbāla vardarbība pret māsām, kas pilda tiešos darba pienākumus internās aprūpes nodaļās

Vika Mihejeva¹, Liāna Deklava²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Klīnisko prasmju un medicīnas tehnoloģiju katedra

² Māszinību un dzemdību aprūpes katedra

Ievads. Vardarbība darbavietā tiek definēta kā fiziski un psiholoģiski kaitējošas darbības, ar ko saskaras cilvēks savā darbavietā, vai pildot savus darba pienākumus. Veiktie pētījumi liecina, ka veselības aprūpē strādājošās māsas bieži kļūst par psiholoģiskās vardarbības upuriem vai arī pašas kļūst par mobinga īstenotājām.

Vardarbība ir bīstama gan aprūpes personālam, gan pacientiem, jo tā saistās ar zemāku aprūpes un ārstēšanas kvalitāti. Aprūpes personālam tā rada neapmierinātību ar savu darbu, samazina motivāciju strādāt, un šādā veidā negatīvi tiek ietekmēta veselības aprūpes sistēma kopumā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Izpētīt pieredzi par pacientu fizisko un verbālo vardarbību pret māsām, viņām pildot tiešos darba pienākumus internās aprūpes nodaļās.

Rezultāti. Respondentu izlasi veidoja 100 māsas, puse (50%) bija vecumā līdz 29 gadiem, ar darba pieredzi līdz pieciem gadiem, 62% – ar bakalaura līmeņa izglītību. Vardarbības pieredze darbā bija 82% māsū. Pēdējā gada laikā no vardarbības vienu vai divas reizes bija cietušas 39% māsū, bet 7,3% – cieta regulāri. Biežākais agresijas avots bija pacienti (80,5%). Internās aprūpes māsas vienādi bieži cieta no emocionālās (53%) un fiziskās (47%) vardarbības. Biežākais emocionālās vardarbības veids bija verbāli draudi / agresīvs runāšanas stils (78%), bet fiziskā vardarbība izpaudās kā spļaušana (30,5%). Viena trešdaļa internās aprūpes māsū bija guvušas fiziskas traumas pēc fiziskas vardarbības epizodes.

Savu emocionālo stāvokli pēc vardarbības māsas biežāk raksturoja šādi: jūt, ka situācija var atkārtoties (57%); atkārtojas nomācošas atmiņas par piedzīvoto (48,8%); māc bailes (50%) un dusmas (35,4%). Pēc notikušā māsas parasti nenoformēja vardarbības reģistrēšanas protokolu. Tas varētu būt saistīts ar nezināšanu par šī dokumenta esamību, to atzīmē 88% respondentu.

Pēc piedzīvotas vardarbības māsas darbā ar pacientu kļuva piesardzīgākas (63%), izjuta bailes (18%), savukārt 26,8% māsū uzskata, ka nepatīkamā pieredze turpmāko darbu ar pacientu neietekmēja.

Pētījumā tika noteiktas šādas statistiski nozīmīgas sakarības: biežāk no vardarbības cieš māsas, kam ir zemāks izglītības līmenis, darba pieredze vairāk nekā 15 gadu, kā arī regulāri no vardarbības cieš māsas, kas vecākas par 50 gadiem.

Secinājumi. Slimnīcās strādā daudz jaunu māsū ar nelielu darba pieredzi, kas ir viens no vardarbības riska faktoriem. Māsas ļoti bieži cieš gan no pacientu, gan no pacientu piederīgo vardarbības, vienādi bieži cieš no emocionālās un fiziskās vardarbības. Māsas, kas ir piedzīvojušas vardarbību, izjūt bailes, dusmas, kā arī vilšanos. Māsas moka raizes, ka situācija var atkārtoties, kā arī atkārtoti atmiņā ataut pārdzīvojums. Vardarbība negatīvi ietekmē internās aprūpes māsū turpmāko darbu ar pacientiem: viņas kļūst piesardzīgākas, bailīgākas. Māsas nav informētas par iespēju reģistrēt vardarbības gadījumu, izmantojot vardarbības reģistrēšanas protokolu. Lielāki riski piedzīvot vardarbību ir māsām, kas vecākas par 50 gadiem, kam ir zemāka izglītība un darba stāžs lielāks nekā 15 gadu.

X